

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

21 mai 2013

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

președinte – Constantin Gurschi,

judecători – Ion Arhiliuc, Andrei Hrgheș, Constantin Alerguș și Sveatoslav Moldovan, cu participarea: procurorului Dumitru Graur, avocatului Vladimir Mării și a inculpatei Hodenco Elena, a judecat în ședința publică recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Radu Sâli împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 decembrie 2012, în cauza penală în privința lui

Hodenco Elena Alexandru, născută la 30 aprilie 1948, originară din s. Săiți, r-nul Căușeni și domiciliată în mun. Chișinău, bd. Mircea cel Bătrîn 22/1, ap. 1, cetățeană a R. Moldova, moldoveancă.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. *Instanța de fond din 23 august 2011 – pînă la 16 iulie 2012;*
2. *Curtea de Apel Chișinău din 06 noiembrie – pînă la 19 decembrie 2012;*
3. *Curtea Supremă de Justiție din 06 martie – pînă la 21 mai 2013.*

Procedura de citare a fost executată.

Procurorul și-a susținut recursul în sensul declarat.

Avocatul Vladimir Mării în interesele inculpatei și inculpata Hodenco Elena sau pronunțat pentru respingerea recursului procurorului, ca fiind neîntemeiat.

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție asupra recursului în cauză în baza actelor din dosar,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 16 iulie 2012, a fost încetat procesul penal intentat în privința lui Hodenco Elena în baza art. 330 alin. (1) Cod penal, deoarece fapta săvârșită nu este prevăzută de legea penală ca infracțiune

2. Pentru a se pronunța, instanța de fond a constatat, că Hodenco Elena exercitând funcția de lector superior universitar la catedra de limbi moderne a Universității Agrare de Stat din Moldova în baza ordinului nr. 182 din 29 septembrie 2010 a rectorului Universității Agrare de Stat din Moldova, și fiind obligată conform pct. 8 al fișei de post să dea dovadă de obiectivitate la evaluarea cunoștințelor studenților, a primit mijloace bănești ce nu i se cuvin pentru a îndeplini unele acțiuni contrar obligațiilor ei de serviciu, în următoarele circumstanțe.

La 03 iunie 2011, ora 13:00 min., grupa nr. I, anul I, facultatea cadastru și drept, specialitatea cadastru și organizarea teritoriului a Universității Agrare de Stat din

Moldova, urma să susțină examenul la disciplina „limba străină” pentru semestrul II, anul de învățământ 2010-2011, examinarea urmând a fi petrecută de către Hodenco Elena.

Astfel, Bizian Maxim Ilie, fiind studentul grupei nr. I, anul I, facultatea cadastru și drept, specialitatea cadastru și organizarea teritoriului a Universității Agrare de Stat din Moldova s-a deplasat în blocul de studii a facultății Economie a Universității Agrare de Stat din Moldova, amplasată în mun. Chișinău, str. Mircești 42, pentru a susține examenul la obiectul de studiu „limba străină”.

În incinta blocului de studiu nominalizat al Universității Agrare de Stat din Moldova, până la începerea examenului, Bizian Maxim Ilie a avut o discuție cu Rotaru E., care susținând că are influență asupra lui Hodenco E., a primit de la primul mijloace financiare în sumă de 250 lei, pentru a le transmite lui Hodenco E., ca aceasta să-i evalueze cunoștințele lui Bizian M. cu nota „9”, la examenul de „limba străină”.

Ulterior, Rotaru E. după primirea mijloacelor financiare de la Bizian M. în sumă de 250 lei, le-a transmis lui Hodenco E., care în urma petrecerii examenului la obiectul de studiu „limbi străină”, i-a evaluat cunoștințele acestuia cu nota „10”, indicând nota nominalizată în borderoul acumulativ nr. 125, pentru semestrul 2, anul de învățământ 2010-2011, al grupei nr. I, anul I, facultatea cadastru și drept, specialitatea cadastru și organizarea teritoriului.

Tot ea, exercitând funcția de lector superior universitar la catedra de limbi modeme a Universității Agrare de Stat din Moldova în baza ordinului nr. 182 din 29 septembrie 2010 a rectorului Universității Agrare de Stat din Moldova, fiind obligată conform pct. 8 al fișei de post să dea dovadă de obiectivitate la evaluarea cunoștințelor studenților, a primit mijloace bănești ce nu i se cuvin pentru a îndeplini unele acțiuni contrar obligațiilor ei de serviciu, în următoarele circumstanțe.

La 03 iunie 2011, ora 13:00 min., grupa nr. I, anul I, facultatea cadastru și drept, specialitatea cadastru și organizarea teritoriului a Universității Agrare de Stat din Moldova, urma să susțină examenul la disciplina „limba străină” pentru semestrul II, anul de învățământ 2010-2011, examinarea urmând a fi petrecută de către Hodenco Elena.

Astfel, Gîrneț L, fiind studenta grupei nr. I, anul I, facultatea cadastru și drept, specialitatea cadastru și organizarea teritoriului a Universității Agrare de Stat din Moldova s-a deplasat în blocul de studii a facultății Economie a Universității Agrare de Stat din Moldova, amplasată în mun. Chișinău, str. Mircești 42, pentru a susține examenul la obiectul de studiu „limba modernă”.

În incinta blocului de studiu nominalizat al Universității Agrare de Stat din Moldova, până la începerea examenului, Gîrneț L. a avut o discuție cu Rotaru E., care susținând că are influență asupra lui Hodenco E., a primit de la prima mijloace financiare în sumă de 100 lei, pentru a i le transmite lui Hodenco E., ca aceasta să-i evalueze cunoștințele lui Gîrneț L. cu nota „7”, la examenul de „limba străină”.

Ulterior, Rotaru E. după primirea mijloacelor financiare de la Gîrneț L. în sumă de 100 lei, le-a transmis lui Hodenco E., care în urma petrecerii examenului la obiectul

de studiu „limba străină”, i-a evaluat cunoștințele acesteia cu nota „7”, indicând nota nominalizată în borderoul acumulativ nr. 125, pentru semestrul 2, anul de învățământ 2010-2011, al grupei nr. I, anul I, facultatea cadastru și drept, specialitatea cadastru și organizarea teritoriului.

Tot ea, exercitând funcția de lector superior universitar la catedra de limbi moderne a Universității Agrare de Stat din Moldova în baza ordinului nr. 182 din 29 septembrie 2010 a rectorului Universității Agrare de Stat din Moldova, fiind obligată conform pct. 8 al fișei de post să dea dovadă de obiectivitate la evaluarea cunoștințelor studenților, a primit mijloace bănești ce nu i se cuvin pentru a îndeplini unele acțiuni contrar obligațiilor ei de serviciu, în următoarele circumstanțe.

La 03 iunie 2011, ora 13:00 min., grupa nr. I, anul I, facultatea cadastru și drept, specialitatea cadastru și organizarea teritoriului a Universității Agrare de Stat din Moldova, urma să susțină examenul la disciplina „limba străină” pentru semestrul II, anul de învățământ 2010-2011, examinarea urmând a fi petrecută de către Hodenco Elena.

Astfel, Batog S., fiind studentul grupei nr. I, anul I, facultatea cadastru și drept, specialitatea cadastru și organizarea teritoriului a Universității Agrare de Stat din Moldova s-a deplasat în blocul de studii a facultății Economie a Universității Agrare de Stat din Moldova, amplasată în mun. Chișinău, str. Mircești 42, pentru a susține examenul la obiectul de studiu „limba străină”.

În incinta blocului de studii nominalizat al Universității Agrare de Stat din Moldova, până la începerea examenului, Batog S. a avut o discuție cu Rotaru E., care susținând că are influență asupra lui Hodenco E., a primit de la primul mijloace financiare în sumă de 70 lei, pentru a i le transmite lui Hodenco E., ca aceasta să-i evalueze cunoștințele lui Batog S. cu nota „8”, la examenul de „limba străină”.

Ulterior, Rotaru E. după primirea mijloacelor financiare de la Batog S. în sumă de 70 lei, le-a transmis lui Hodenco E., care în urma petrecerii examenului la obiectul de studiu „limba străină”, i-a evaluat cunoștințele acestuia cu nota „8”, indicând nota nominalizată în borderoul acumulativ nr. 125, pentru semestrul 2, anul de învățământ 2010-2011, al grupei nr. I, anul I, facultatea cadastru și drept, specialitatea cadastru și organizarea teritoriului.

3. Procurorul a contestat sentința nominalizată cu apel, înaintat peste termenul prevăzut de art. 402 alin. (1) CPP, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri de condamnare a inculpatei Hodenco E. în baza art. 330 alin. (1) Cod penal, la amendă în mărime de 300 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a ocupa funcția de lector universitar pe o perioadă de 3 ani de zile.

În susținerea apelului procurorul a invocat că instanța de fond eronat a apreciat probele administrate în prezenta cauză, prin urmare neîntemeiat încetînd procesul penal intentat în privința inculpatei E. Hodenco în baza art. 330 alin. (1) Cod penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 decembrie 2012, apelul procurorului a fost respins ca fiind depus peste termen, fiind menținută sentința instanței de fond fără modificări.

4.1. La adoptarea soluției date, instanța de apel făcând referire la prevederile art.399 alin. (2), 402 alin. (1) CPP, a statuat că conform scrisorii din dosar (f.d. 182), la 02.08.2012 procurorul a fost informat despre redactarea sentinței. Cu toate acestea procurorul a făcut cunoștință cu sentința la 10.10.2012, fără a indica la ce dată a fost informat despre redactarea sentinței și care este motivul că așa târziu a primit copia sentinței.

Ulterior, acuzatorul de stat a declarat apelul la 25.10.2012, invocând faptul primirii sentinței la 10.10.2012. Instanța de apel a reținut că, termenul de atac al sentinței curge din momentul când părțile au fost informate despre redactarea integrală a sentinței și posibilitatea de a lua cunoștință cu aceasta.

În instanța de apel, procurorul participant nu a prezentat careva informații suplimentare referitor la faptul când acuzatorul de stat V. Galeru a fost informat despre redactarea sentinței decât ceea ce se conține în materialele cauzei.

În astfel de circumstanțe, conchide instanța de apel, procurorul a omis neîntemeiat termenul de atac și, în consecință nu este necesar examinarea fondului apelului, deoarece, potrivit prevederilor pct. 16 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 22 din 12.12.2005, “Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel”, - „*Soluția de respingere a apelului (respectiv recursului) ca depus peste termen sau inadmisibil nu implică o verificare a hotărârii atacate, întrucât instanța de apel (recurs) nu poate proceda la o verificare de fapt și de drept a acesteia decât în cadrul unui apel exercitat în mod legal*”.

5. Procurorul, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) CPP, a contestat cu recurs ordinar decizia instanței de apel, solicitând casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel în alt complet de judecată.

În susținerea recursului declarat, procurorul recurent a invocat următoarele motive:

Potrivit materialelor cauzei penale la data de 02.08.2012 instanța de fond a expedit procurorului înștiințarea despre redactarea sentinței (f.d. 182). Acest fapt, însă, nu presupune că procurorul a fost informat la acea dată, după cum se specifică în decizia instanței de apel, or procurorul a primit copia sentinței redactate la 10.10.2012, fapt consemnat pe coperta cauzei penale și indicat în apelul acuzatorului.

- ✓ Potrivit informației procurorului, adjunct al Procuraturii mun. Chișinău, V. Gherasimenco (copia se anexează la recurs), la data pronunțării sentinței de către Judecătoria Râșcani, mun. Chișinău pe cauza penală de învinuire a lui Hodenco Elena, a fost emis dispozitivul acesteia, care a fost adus la cunoștință acuzatorului de stat;
- ✓ În conformitate cu prevederile art. 399 alin. (2) Cod de procedură penală (*în vigoare până la 27 octombrie 2012*), instanța de judecată în cazul redactării și semnării sentinței, urma să comunice în scris părților despre aceasta;
- ✓ Având în vedere că până la 10 octombrie 2012, în Procuratura mun. Chișinău nu a parvenit informația despre redactarea integrală a sentinței pe

cauza penală nominalizată, fapt confirmat prin înscrisurile registrelor de intrare a corespondenței în Procuratura mun. Chișinău, acuzatorul de stat s-a deplasat în Judecătoria Râșcani, mun. Chișinău, unde a făcut cunoștință cu sentința redactată integral, fapt pentru care a aplicat semnătura pe coperta cauzei penale;

- ✓ Ulterior, la 19 octombrie 2012, respectând prevederile art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală (în vigoare până la 27 octombrie 2012), acuzatorul de stat a depus apel în privința sentinței Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău din 16 iulie 2012;
- ✓ Potrivit informației nominalizate, în caz de necesitate, pot fi puse la dispoziție registrele de intrare a corespondenței în Procuratura mun. Chișinău, pentru perioada 16 iulie 2012 - 10 octombrie 2012;
- ✓ Instanța de fond a expediat procurorului înștiințarea despre redactarea sentinței, însă procurorul nu a primit înștiințarea nominalizată. A primit copia sentinței la 10.10.2012 și a expediat apelul la 19.10.2012, care a parvenit în instanța de fond la 25.10.2012, deci termenii legali de depunerea a apelului au fost respectați;
- ✓ Deși în materialele cauzei unica dovadă că procurorul a primit copia sentinței este confirmarea consemnată pe coperta cauzei, instanța de apel a decis respingerea apelului ca depus peste termen fără a verifica termenul de depunere a apelului, considerând că acesta curge de la data expedierii scrisorii de informare despre redactarea sentinței.

6. Verificând argumentele recursului în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi respins, din următoarele considerente.

6.1. Drept temei pentru declararea recursului ordinar, procurorul a invocat prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, din care rezultă că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazurile când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Analizând aceste temeuri în raport cu motivele invocate în recurs, Colegiul penal lărgit constată că, nici unul dintre ele nu și-au găsit confirmarea la examinarea recursului declarat.

6.2. Leturînd textul deciziei contestate, se evidențiază că instanța de apel a respectat prevederile art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, astfel decizia instanței de apel cuprinde temeuri de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea apelului declarat de procuror, precum și motivele adoptării soluției. Se relevă, că în acest sens, instanța de apel a examinat și s-a pronunțat argumentat și întemeiat asupra chestiunii omiterii termenului de declarare a apelului de către procuror.

Or, în sensul pct. 8 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.22 din 12.12.2005 „*Cu privire la practica examinării cauzelor penale în ordine de apel*”,

repunerea în termen a apelului este o prerogativă a instanței de apel, care urmează să se pronunțe cu motivația respectivă în textul deciziei.

În acest context, Colegiul penal lărgit, menționează că instanța de apel a reținut corect starea de fapt, din care rezultă că, după pronunțarea dispozitivului sentinței, instanța de fond a comunicat la 02.08.2012 în scris părților, inclusiv procurorului despre redactarea sentinței (f.d. 182), însă procurorul n-a solicitat eliberarea copiei de pe sentința redactată în condițiile alin.(2) art.399 CPP. Ulterior, la data de 10.10.2012, procurorul din propria inițiativă s-a prezentat în instanța de judecată unde a făcut cunoștință cu sentința aplicînd semnătura pe coperta cauzei penale, fără a indica la ce dată a fost informat despre redactarea sentinței și care este motivul că așa târziu s-a prezentat pentru a primi copia sentinței.

Așa fiind, acuzatorul de stat a declarat apelul peste termenul legal la 25.10.2012, invocînd faptul primirii sentinței la 10.10.2012. În acest, context, instanța de apel a reținut că, termenul de atac al sentinței curge din momentul cînd părțile au fost informate despre redactarea integrală a sentinței și posibilitatea de a lua cunoștință cu aceasta.

În speță, este aplicabilă și jurisprudența CEDO, astfel în hotărîrea *Ghinea c. Moldovei* din 26 iunie 2012, Curtea Europeană a constatat violarea Articolului 6 § 1 din Convenție, observînd că, -

„... legea procesual penală stabilește un termen pentru depunerea apelului de 15 zile de la comunicarea în scris părților despre redactarea sentinței. Este incontestabil că perioada de cincisprezece zile a început să curgă din 17 iulie 2003, atunci cînd Judecătoria Ciocana mun. Chișinău a informat procurorul despre faptul că sentința este motivată. În lipsa apelului în termenul stabilit, hotărîrea din 27 iunie 2003 în favoarea reclamantului a devenit definitivă la data de 1 august 2003. Procurorul a înaintat apel la 26 august 2003”.

Totodată, se relevă că procurorul participant în instanța de apel nu a prezentat careva informații suplimentare referitor la faptul cînd acuzatorul de stat V. Galeru a fost informat despre redactarea sentinței decât ceea ce se conține în materialele cauzei. Ulterior, la etapa recursului ordinar, procurorul invocă că, - *„...în caz de necesitate, pot fi puse la dispoziție registrele de intrare a corespondenței în Procuratura mun. Chișinău, pentru perioada 16 iulie 2012 - 10 octombrie 2012”.*

Însă, aceste documente urmau a fi prezentate de procuror în procedura judecării apelului în conformitate cu prevederile art.413 CPP, care stipulează că instanța de apel, la cererea părților, poate cerceta suplimentar probele administrate în primă instanță și poate administra probe noi, or în procedura judecării recursului, potrivit art.434 CPP, Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărîrii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs. Astfel spus, instanța de recurs nu-și poate asuma atribuțiile instanței de apel, - *“...la cererea părților, poate cerceta suplimentar probele administrate în primă instanță și poate administra probe noi ...”.*

Or, în sensul hotărîrii CEDO în cauza **Ștefan vs România** din 6 aprilie 2010, Curtea a menționat că, „... *procurorul avea obligația de a reflecta pretenziunile erori înainte de pronunțarea unei hotărîri definitive, CEDO consideră că Statul este cel care trebuie să își asume erorile comise de parchet sau de instanța de judecată și că acele erori nu trebuie reparate în detrimentul persoanei vizate în procedura în cauză*”.

6.3. Dat fiind faptul că, termenul de apel este un termen legal și imperativ, nerespectarea acestuia atrage decăderea din exercițiul dreptului de a declara apel și nulitatea oricărei cereri de apel înaintate după expirarea acestui termen, or instanța de apel, în situația cînd respinge apelul ca fiind tardiv nu se expune asupra circumstanțelor de fapt ale cauzei și legalității sentinței, din acest punct de vedere, nu există temeii nici pentru instanța de recurs de a se expune asupra legalității sentinței și deciziei instanței de apel referitor la condamnarea lui Hodenco Elena.

La fel, instanța de recurs, mai menționează că potrivit art. 420 CPP recursul este o cale ordinară de atac care poate fi folosită împotriva hotărîrilor pronunțate asupra fondului cauzei de către instanțele inferioare și, respectiv, în sensul alin. (4) al aceluiași articol, nu pot fi atacate cu recurs sentințele în privința cărora părțile nu au folosit calea apelului.

Astfel, raportând situația reținută în cauză, la prevederile art. 432 alin.(2) CPP, rezultă că lipsesc temeii de drept de casare a hotărîrii adoptate în cauza condamnatei Hodenco Elena și, prin urmare, se impune soluția inadmisibilității recursului ordinar declarat de procuror, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. Conducându-se de art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Radu Sâli împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 decembrie 2012, în cauza penală în privința lui **Hodenco Elena Alexandru**, cu menținerea hotărîrii atacate.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată în ședință publică la 11 iunie 2013.

Președinte	semnat	Constantin Gurschi
Judecători	semnat	Ion Arhiliuc
	semnat	Andrei Harghel
	semnat	Constantin Alerguș
	semnat	Sveatoslav Moldovan